

The Meshumad Husband & The Get Aguna
Oct. 25, 1998

רמב"ם הלכות גירושין פרק יג

הלכה כח - מצאו כתוב בשטר מת איש פלוני בן פלוני או נהרג איש פלוני בן פלוני ונדע שזה כתב ישראל הרי זה תנשא אשתו וכן מי שנשתתק ובדקו אותו כדרך שבדקין לגיטין ונמצאת דעתו מכוונת וכתב שמת פלוני בן פלוני סומכין על כתיבתו ותנשא ואין בודקין עידי אשה בדרישה וחקירה, **שלא אמרו חכמים בדבר להחמיר אלא להקל משום התרת עגונה.** הלכה כט - אל יקשה בעיניך שהתירו חכמים הערוה החמורה בעדות אשה או עבד או שפחה או גוי המשיח לפי תומו ועד מפי עד ומפי הכתב ובלא דרישה וחקירה כמו שבארנו שלא הקפידה תורה על העדת שני עדים ושאר משפטי העדות אלא בדבר שאין אתה יכול לעמוד על בריו אלא מפי העדים ובעדותן כגון שהעידו שזה הרג את זה או הלוח את זה. אבל דבר שאפשר לעמוד על בריו שלא מפי העד הזה ואין העד יכול להשמיט אם אין הדבר אמת כגון זה שהעיד שמת פלוני לא הקפידה תורה עליו שדבר רחוק הוא שיעיד בו העד בשקר לפיכך הקלו חכמים בדבר זה והאמינו בו עד אחד מפי שפחה ומן הכתב ובלא דרישה וחקירה כדי שלא ישארו בנות ישראל עגונות.

ספר הישר (חלק התשובות) סימן צב

תשובה: (בענין אין מעידין אלא עד ג' ימים)...

אבל טביעת עינא היינו דקאמר ידענא ביה דהאי פלניא הוא אע"ג דלא ידע בסימניה. ועל דא אנא סמיך, **וכל המחמיר אינו אלא חוטא ואין כאן חשש איסור.** ולא משום עיגונא פירשתי כן אלא מפני שהיא אמיתה של תורה. וצור ישראל ישיבנו בקרוב וכו' והיתה בריתו אתנו החיים והשלום.

שו"ת מהרי"ק סימן קעה

לבקשת האשה ההגונה אשר ישבה עגונה. זה כמה ימים ושנים בשריותא דא אמינא להראות פנים. ויסתיים בקטנים. אחרי נפתח באדוני אבי יצ"ו תפארת הרבנים והוא כי הנראה לע"ד דבר פשוט שמאחר שהעיד הר' מנחם בר' אברהם ששמע מג' או מד' בני ברית שהאחד שהמיר דתו וצולע על ירכו והיה אומר שהיה בן הקדוש רבי ישעיה ואח"כ שמע מהם שהיה מת כמבואר למעלה דאיתתא שריא בלי שום פקפוק ואע"ג שהם לא היו מכירין אותו ולא יודעין שמו כ"א על פיו פשיטא דמהני ואפילו בפעם אחת שאומר ששמו כך די בכך... וכל מי שירצה לחוש למיעוטא דמיעוטא לעגן זאת האשה כנגד המנהג **אינו אלא טועה ומעגן בנות ישראל חנם ואין רוח חכמים נוחה הימנו** וחלילה לשמוע אליו על דא אמינא דאיתתא שר' נאם זעיר' דמן חבריה הצעיר יוסף קולון בן מהר"ר שלמ' זלה"ה:

שו"ת חוט המשולש חלק א סימן ח

שלמא רבא משמיא וחיים לכבוד הוד הדרת אהובי ש"ב ידיד התורה אוהבה ומשחרה ימצא טעמה כי טוב סחרה אשר יאמרו כי הוא זה סיני ועוקר הרים התלוין בשערה כבוד הרב המאה"ג המפור' לטיבותא בר פחתי כבודו הגדול ושמעו הולך בכל מקום מוכתר בשמעתת' דמבדרן מופלא שבסנהדרין זה שמו הטוב הרב בעל מנחת אהרן נ"י: על הדברות הראשונות שמסר לי הרב הר"ח כהן תשובת כת"ר בענין העגונה דווילנא שמת' עיני על כל דיבור ואמירה נעימה וראיתי שברוב דברינו כוונתינו הולך אל מקום אחד אלא שכת"ר נוטה אל החומרא מחמת שאין הדבר מוטל עליו ואף אני כמוהו לא פניתי אל צדדי היתרים העולים מתוך העיון טרם הועלה עלי עול ההוראה והן עתה שבעוה"ר בסביבותינו נתייתם הדור מחכמים והעלו על צוארי עול ההוראה מכל הסביבה שאינם מתירים בשום אופן בלתי הסכמת דעתי הקלה **וחשבתי עם קוני וראיתי חובה לעצמי להתחזק בכל כחי לשקוד על תקנת עגונות** והשי"ת יצילני משגיאות ועתה באתי להשתעשע בשנים שלשה גרגרים בראש אמרי פנינו ספיר גזרתם...